

[Gade]

vil jeg spørge den minister, der vil svare i dag, hvad ministeren agter at gøre for at fremme systemeksport og øge samarbejdet mellem den offentlige og den private sektor – noget, der er vigtigt – og hvordan man f.eks. vil hjælpe modkøbsforretninger.

Jeg vil gerne fremdrage COCOM-reglerne i handelsforbindelsen. For det første er de udtryk for virkelig gammeldags koldkrigstankegang. De styres af USA for at forhindre Europa i at få ny teknologi, men de betyder også, at Danmark ifølge oplysninger går glip af milliardindtægter. Der er altså mange gode grunde til at gøre kampen mod COCOM-reglerne til et vigtigt punkt i den vestlige verdens åbning mod Østeuropa. Lige netop i dag er der møde om COCOM-reglerne, og jeg vil gerne spørge udenrigsministeren og de andre partiers ordførere, om tiden nu ikke er inde til, at vi fra dansk side tydeligt får sagt, at vi vil være med til at sanere COCOM-reglerne ganske grundigt, ja, efter vores mening skulle de helt væk.

Som i så mange diskussioner herinde forvandler vi emner, der vedrører almindelige menneskers håb og drømme, til tal, organisationer og principper, men det handler om levende mennesker, der ønsker at få demokrati. Det handler om at nedbryde fjendebilleder, og det handler om en lang række enkeltpersoner, der nu får mulighed for at få personlige kontakter, kulturel udveksling, fagforeningssamarbejde, boldklubsamarbejde osv. på tværs af det jerntæppe, vi nu skal have til at ruste bort.

Derfor synes jeg, det ville være et flot signal, om Folketinget i dag viste, at vi prioriterer den menneskelige side, og det kunne vi gøre ved at tilkendegive, at der skal oprettes en fond til mellemfolkelig udveksling mellem Danmark og de østeuropæiske lande og Sovjet. I den forbindelse synes jeg at Next Stop har vist vejen.

Til slut håber jeg, at Folketinget med et bredt flertal i dag kan vedtage en dagsorden, som afspejler, selvfølgelig ikke fuldt ud, de vigtige prioriteringer i den tale, jeg netop har holdt. SF har i forarbejdet til denne debat gjort meget for, at det skulle lykkes.

Ritt Bjerregaard (S):

Jeg vil også starte med at takke udenrigsministeren for redegørelsen. Den kan være et udmærket grundlag både for debatten i salen og for den videre debat.

Reagan blev jo kendt for at beskrive Sovjetunionen som det onde imperium. Den nye amerikanske udenrigsminister, James Baker, siger nu, at amerikanerne ønsker, at perestrojka lykkes.

Der er sandelig sket meget i det sidste år også i den vestlige verdens forståelse og interesse for udviklingen i Østeuropa, sådan som vi også hørte det i udenrigsministerens tale.

Verden forandrer sig lige for øjnene af os, og ligegyldigt hvad vi gør, selv hvis vi ikke gør noget, vil vi få et medansvar for udviklingen. Vi i de skandinaviske lande er oven i købet ved at få pålagt et særligt ansvar. Fra ledende folk både i Polen og i Ungarn lyder det, at godt nok vil man af med kommunismen og statsdirektiverne og i stedet have markedsmekanismer og kapitalisme, men det skal være i den skandinaviske udgave, sådan som den er udviklet af de nordiske socialdemokratier. Man opstiller ligefrem de svenske socialdemokrater som model.

Derfor spillede Norden en så væsentlig rolle i den udtalelse, det socialdemokratiske årsmøde vedtog om Østpolitikken. Vi anbefalede en fælles miljøpolitik, og vi har været glade for de resultater, der blev opnået ved konferencen i København for nylig, og vi skal i øvrigt vende tilbage til det spørgsmål senere.

Vi ser også gerne Den Nordiske Investeringsbank spille en mere aktiv rolle, også sammen med danske industrier, og vi synes ligesom udenrigsministeren, at det er et godt initiativ, der er taget fra Politikens side, men vi forstår ikke, hvorfor udenrigsministeren ikke synes, man kan gå videre. Hvorfor ikke lade alle de baltiske lande få et Nordens Hus, og hvorfor ikke lade Danmark være initiativrig på dette område?

Vi finder, at Danmark kan spille en langt mere aktiv rolle og på langt flere områder, end udenrigsministeren har lagt op til. Ihukommende, at de nordiske velfærdssystemer først og fremmest blev skabt gennem storstilede uddannelsesindsatser, må vi være meget mere aktive på dette område. En ny Fulbrightfond, men denne gang på europæisk grund, kunne være en mulighed, en fond, der kan give unge fra de østeuropæiske lande mulighed for at rejse til Vesten, til Danmark, for at studere. Den amerikanske ordning fra efter sidste verdenskrig betød et vældigt løft for unge europæere, der fik adgang til de amerikanske uddannelser,